

Biokaasulaskurin esittely

Sanna Marttinen

MTT

Uusiutuvan energian toimialapäivät

Vaasa, 21.3.2013

MTT lyhyesti

MTT: 800 henkilöä, 57 milj. euroa, 15 toimipaikkaa

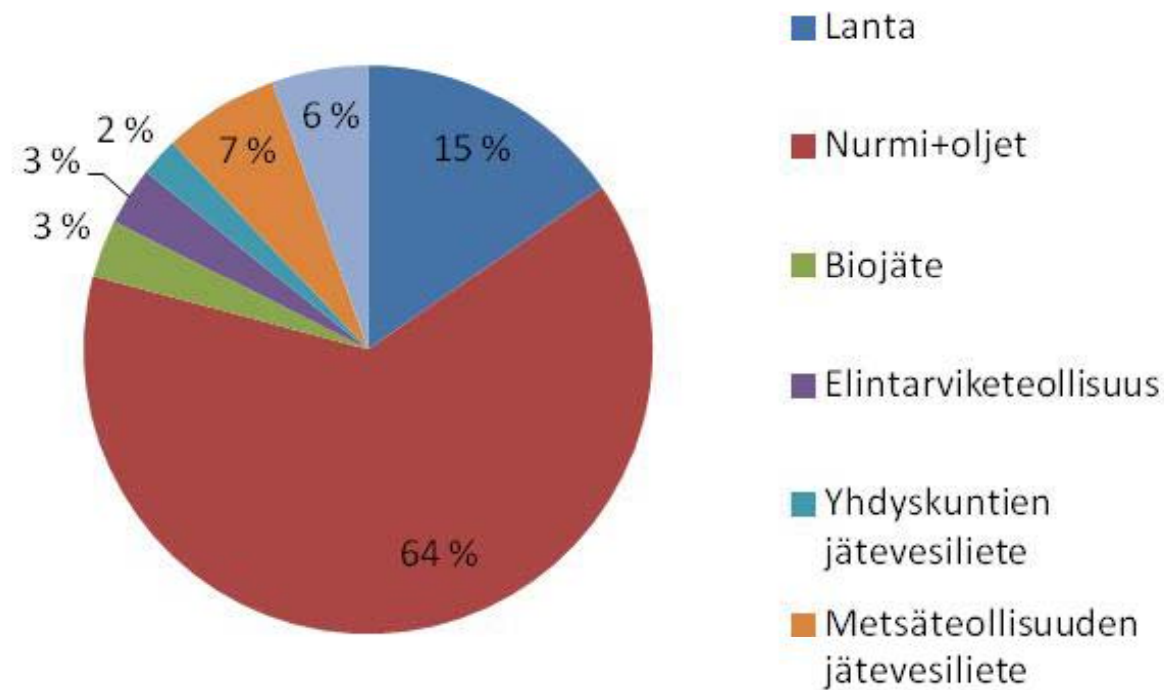
Tutkimus kattaa laajasti koko elintarvikeketjun pellostä pöytään ja pöydästä peltoon

Biokaasututkimusta tehdään useissa toimipaikoissa

Suomen biokaasupotentiaali

- Teoreettinen 24,4 TWh (metaania 23,2 + vetyä 1,2)
- Teknis-taloudellinen 9,2 TWh

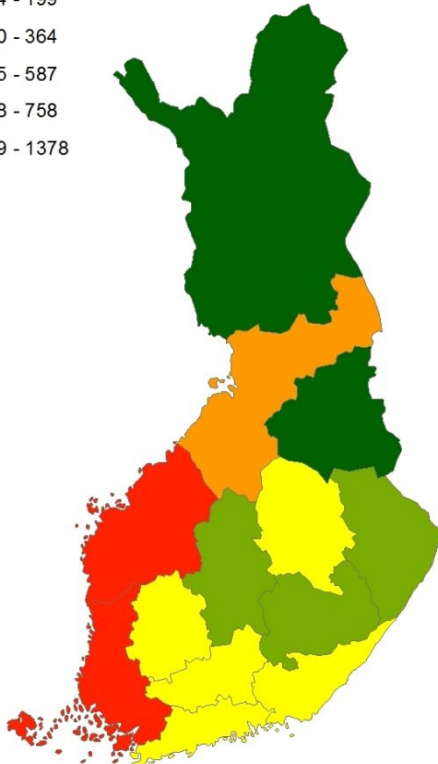
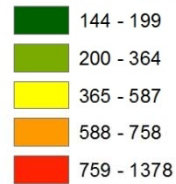

Biokaasupotentiaalin alueellinen jakautuminen

(Huom! Eri skaalat)

Teknis-taloudellinen energiapotentiaali, GWh

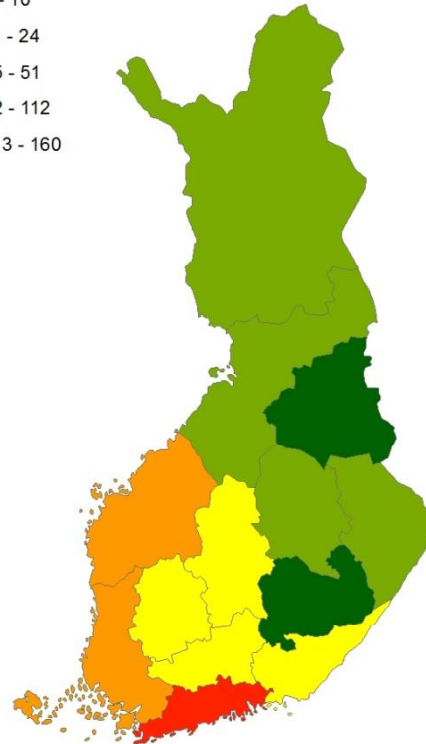
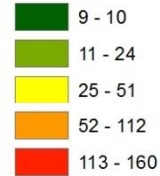
Maatalous: lanta ja peltobiomassat

Energiapotentiaali © Tähti & Rintala 2011
Aluerajat: © Maanmittauslaitos 2007

Teknis-taloudellinen energiapotentiaali, GWh

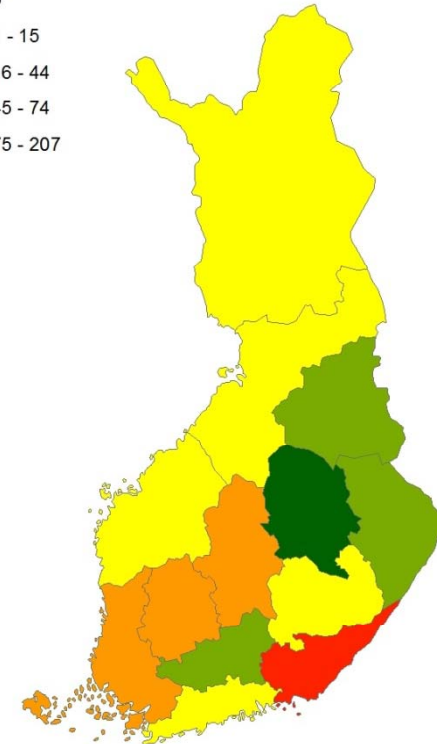
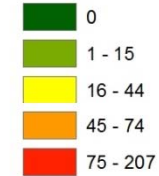
Biojäte, jätevesiliete ja elintarviketeollisuus

Energiapotentiaali © Tähti & Rintala 2011
Aluerajat: © Maanmittauslaitos 2007

Teknis-taloudellinen energiapotentiaali, GWh

Metsäteollisuus

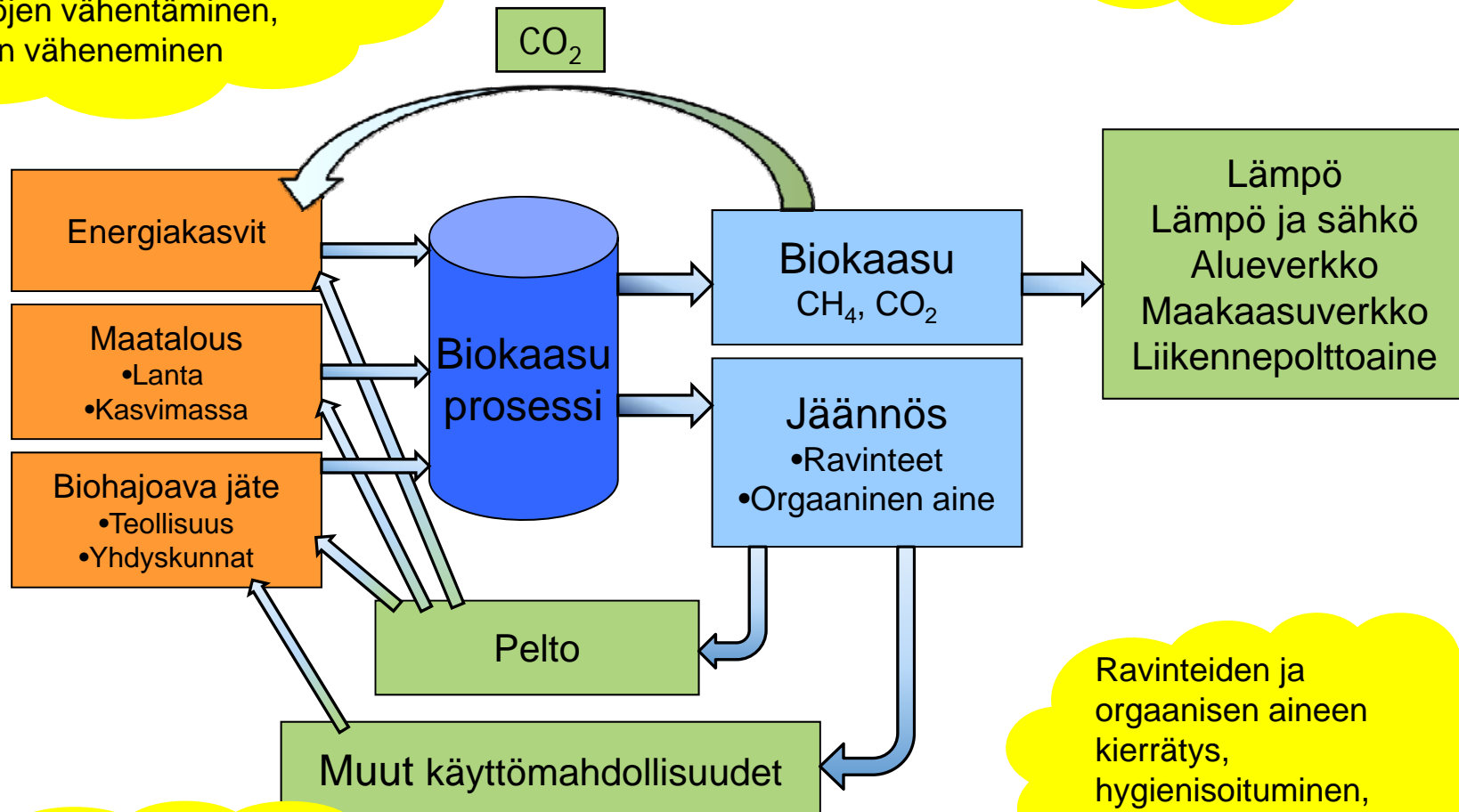

Energiapotentiaali © Tähti & Rintala 2010
Aluerajat: © Maanmittauslaitos 2007

Biokaasuprosessi vaikutuksineen

Lannan käsittelyn ja kasvien hajoamisen päästöjen vähentäminen, hajujen väheneminen

Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen ja päästöjen vähennys

Jätehuollon päästöjen väheneminen, uusiutumattomien raaka-aineiden korvaaminen

Ravinteiden ja orgaanisen aineen kierrätys, hygienisoituminen, päästöjen vähennys

Kuva: S. Luostarinen

Kaikki alkaa raaka-aineista...

- Mitä on saatavilla?
- Onko saatavilla ympäri vuoden?
- Mikä on kuljetusetäisyys?
- Muodostuuko raaka-aineen hankinnasta kuluja?
  - Esim. nurmen viljely ja korjuu
- Saadaanko raaka-aineen käsittelystä tuloja?
  - Porttimaksut esim. biojätteestä, teollisuuden jakeista, puhdistamolietteistä
- Mikä on raaka-aineen energiasisältö?
  - Tonni lietelantaa = 200 kWh
  - Tonni teurasjätettä = 2000 kWh
- Vaikuttaako raaka-aine lopputuotteen hyödyntämiseen

Biokaasua voidaan tuottaa useilla teknologisisilla ratkaisuuilla ja eri kokoluokissa

Kuva: Biovakka Suomi Oy

Biovakka Oy, Turku

Kuva: S. Marttinen

Tanskalainen biokaasulaitos maatilalla

Kuva: S. Marttinen

Itävaltalaisen biokaasulaitoksen vaakareaktori

Biokaasusta voidaan tuottaa energiaa eri muodoissa – sähköä, lämpöä, liikennepolttoainetta

Kuvat: S. Luostarinen

Kuva: S. Rasi

Kaasulla kulkee...

Kuvat: www.liikennebiokaasu.fi ym.

Käsittelyjäännöksen ravinteilla on arvo, mutta saadaanko niistä tuloja?

- Käsittelyjäännös sisältää kaikki raaka-aineiden ravinteet ja soveltuu hyvin lannoitteeksi tai maanparannusaineeksi
  - Lantaan verrattuna se on monella tapaa parempaa
  - Keinolannoitteen verrattuna käsittelyjäännökset eivät ole maanviljelijälle houkuttelevia tällä hetkellä
    - Maataloudessa voi levittää n. 1 kk aikana, muu aika varastoitava
    - Levitys vaatii enemmän työtä kuin keinolannoitteet
    - Keinolannoitteet halpoja

→ Panostettava tuotteistamiseen

Kuva: S. Luostarinen

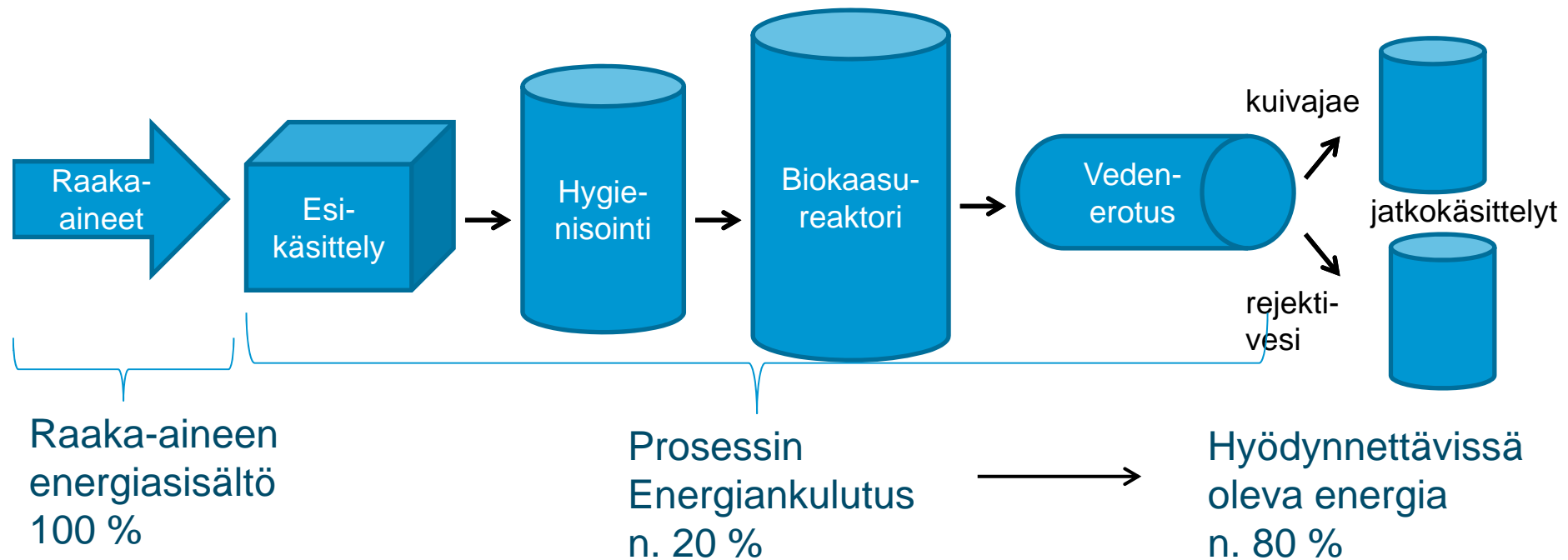

Kuva: R. Lehti

Kuva: S. Rasi

Tuloja energiasta vai käsittelyjäänöksestä?

Kuivajakeen ja rejktiveden jatkokäsittely pienentää energiatuloja, mutta voi edistää käsittelyjäänöksen myyntiä erilaisina tuotteina

Kannattavuuteen vaikuttaa mm.

- Raaka-aineet
  - Eri raaka-aineilla erilainen metaanin (=energian)tuottopotentiaali
  - Joistain raaka-aineista tuloja (porttimaksut esim. teollisuuden sivutuotteista)
  - Joistain raaka-aineista kuluja (esim. peltokasvien viljely)
- Laitoskoko ja –tekniikka
  - Myös lainsäädäntö voi asettaa vaatimuksia käsittelytekniikalle
- Kaasun käyttö
  - Sähkö, lämpö, kylmä, liikennepolttoaine
- Lopputuotteen käyttö/tuotteistaminen

Biokaasulaskuri

- Rakennamme web-pohjaisena toimivan laskurin biokaasulaitosten kannattavuuden arviointiin
  - Periaate: Käyttäjä syöttää tietoja → laskuri laskee tunnuslukuja ja tuottaa raportteja
- Tarkoituksena on tarjota puolueetonta tietoa
  - Biokaasulaitoksen hankintaa suunnitteleville tahoille
  - Viranomaisille
- Hanketta johtaa Ukipolis, MTT rakentaa laskurin, useita yhteistyötahoja (mm. BOKU Wien, Maahal-viestintä, Satafood Kehittämisyhdistys ry)
- Laskuri tulee sijoittumaan MTT:n sivuille
  - www.biokaasulaskuri.fi
- Laskuri on valmis 2013 lopussa
- Järjestelmän ylläpito min. 5 vuotta

Annetaan syötteiden määrät, laskuri laskee yhteismäärän, tarkistaa syötteen kuiva-ainepitoisuuden ja laskee tarvittaessa laimennusveden määrän

Perustiedot Syötteen Tekniikka Energia Investoinnit Rahoitus Tuotot ja kulut Raportit ja yhteenveto

Syötteen

Muokkaa ominaisuuksia	Syötteen nimi	Määrä	Yksikkö
	Testilanta (oletus sianlietelanta)	<input type="text" value="4000"/>	m3
	Naudan lietelanta	<input type="text" value="1900"/>	m3
	Muu syöte, tonneja	<input type="text" value="2500"/>	t
	Muu lietelanta, testi	<input type="text" value="2000"/>	m3
	Yhteensä		
	Syötteen	10400	t
	Kuiva-aineen määrä	588 / 6000	t/a

Syötteiden kuiva-ainepitoisuuden tarkentaminen

Syötteiden kuiva-ainepitoisuus %

Laimennusvesi m3

Syötesekoksen kuiva-ainepitoisuuden ylittäessä 15 % syötteen pumppaaminen ei enää onnistu. Laskuri laskee automaattisesti tarvittavan laimennusveden määrän. Tämä määrä huomioidaan reaktorin koon laskennassa ja lopputuotteen kokonaismäärässä. Vaihtoehtoisesti voit valita osan syötteistä syötettäväksi suoraan reaktoriin. Tätä menetelyä voidaan käyttää syötteillä, joiden kuiva-ainepitoisuus on korkea, esim. heinä. Tee valinta kunkin syötteen kohdalla ominaisuuksien muokkaussivulla.

Laskurin on toteuttanut yhteistyössä

Käytetään syötteiden ominaisuuksille oletusarvoja tai annetaan omat arvot

Syötteet - Muokkaus

Testilanta (oletus sianlietelanta)

Ominaisuus	Laskurin oletusarvot	Omat arvot	Yksikkö	Ohje
Kuiva-aine	4	7	%	
Orgaaninen kuiva-aine	80	75	%/kuiva-aine	Orgaanisen kuiva-aineen pitoisuus syötteessä
Metaanintuottopotentiaali	350	360	m ³ CH ₄ /t VS	
Tilavuuspaino	1.0	1.0	t/m ³	
Typpi (N) kok tuorepaino	3.8	4.2	g/kg	
Typpi (N) liuk tuorepaino	2.5	2.1	g/kg	
Fosfori (P) tuorepaino	0.7	1.1	g/kg	
Kallium (K) tuorepaino	2.2	0.8	g/kg	

Tällä sivulla voidaan muokata syötteen ominaisuuksia ja ravinnearvoja. Vasemmalla näkyvät laskurin oletusarvot ja oikealle puolelle voi syöttää omia arvoja. Jos oma arvo jätetään tyhjäksi, tällöin käytetään laskurin oletusarvoa.

Tallenna muutokset ja palaa suunnitelmaan

Laskurin on toteuttanut yhteistyössä

Laskuri laskee metaanintuoton, reaktorin koon ja orgaanisen kuormituksen

Perustiedot Syötteet **Tekniikka** Energia Investoinnit Rahoitus Tuotot ja kulut Raportit ja yhteenveto

Tekniikka

Laitokseen kuuluu: Reaktori ja jälkikaasuuntumisallas
 Pelkkä reaktori

Metaanintuottopotentiaali 151220 m³/a

Viipymän tarkentaminen

Reaktorin viipymä	<input type="text" value="21"/>	d	
Jälkikaasuuntumisaltaan viipymä	<input type="text" value="30"/>	d	
Reaktorin koko	598,36	m ³	
Jälkikaasuuntumisaltaan koko	854,79	m ³	
Reaktorin orgaaninen kuormitus	2,36	gVS/m ³ *d	

Reaktorin orgaaninen kuormitus tulisi olla alle 5. Mikäli kuormitus on suurempi, tulisi reaktorin viipymää pidentää. Lisää tietoa [tästä](#)

Laskurin on toteuttanut yhteistyössä

Valitaan energiantuotantosuunta, annetaan itse käytettävän energian määrä ja myytävän energian määrä

LAITOKSEN ENERGIATASE	ANNA Tuotantosuunta prosentteina kokonaismäärästä	Bruttoenergia	Energiantuotannon häviöt*	Laitoksen oma kulutus**	Hyödynnettävissä oleva energia
Lämpö	0 %				
CHP	100 %	965700	115884	202797	647019
Kaasuna siirto	0 %				
liikennepolttoainekäyttö	0 %				

ENERGIAN HYÖDYNTÄMINEN***		Omaan käyttöön	Myyntiin	Ylijäämäenergia
Lämpö	MUOKKAA			
CHP	MUOKKAA	300000	300000	47019
Kaasuna siirto	MUOKKAA			
liikennepolttoainekäyttö	MUOKKAA			

Investointikulut lasketaan syötteiden kokonaismäärän ja laskurin oletusarvojen perusteella tai annetaan omat arvot

	Laskurin laskema hintatieto €	Käyttäjän antama hintatieto €
Suunnittelu	20 000	
Säilörehuvarasto	35 000	25 000
Syöttösystemi	12 000	25 000
Mädättämö	25 000	0
Sekoitus	8 500	0
Jäännösvarasto	15 500	50 000
CHP	85 500	100 000
Sähköverkkoliitäntä	5 000	0
Lämmön hyödyntäminen	4 550	0
Perustukset	20 000	0
Murskain	0	0
Hygienisointiyksikkö	0	0
Linko	0	0
Muut	150 000	100 000
YHTEENSÄ	381 050	300 000
Yhteenlasketut investoinnit	338 050	

Annetaan rahoitustiedot

Rahoitus

Otsikko tasot, vahvistamatta termit	Rahoitustieto	Määrä	Yksikkö	% -osuus kokonaisuudesta	
	Investointikustannukset	338 050	€		
	Tukielpoiset kustannukset	338 050	€		
Käyttäjää kirjoittaa euromäärän paljonko on tukielpoisia kustannuksia	Oma pääoma	100 000	€	29,58	%
	Tukirahoituksen määrä	150 000	€	44,37	%
Jos pääoma ja tukiraha ei riitä, lasketaan tarvittavan lainan määrä	Lainan määrä	88 050	€	26,05	%
	Laina-aika	10	vuotta		
Nämä kaksi ovat lainan alakohtia, asettelu / muotoilu työn alla	Korko	5	%		

Kulut lasketaan syötteiden määrän ja laskurin oletusarvojen perusteella tai annetaan omat arvot

Kululaji	Yksikkö- kustannus	Määrä	Vuosittainen kustannus
Laitoksen käyttöpalvelut	25 €/h	210 h	5250 €/v
Konetyötunnit	25 €/h	180 h	4500 €/v
Laitoksen kemikaali- ja käyttövesikustannus			1000 €/v
Laitoksen huoltokustannus			1000 €/v
Lietelannan hankinta	0 €/t	0 t	0 €/v
Vihermassan hankinta	25 €/t	1000 t	25000 €/v
Maanvuokra			0 €/v
Markkinointi-, matka- ja koulutuskustannukset sekä edustus			1000 €/v
Hallinto, toimistokulut, kirjanpito- ja muut palvelut			1000 €/v
Vakuutukset ja ulkopuoliset palvelut			1000 €/v
KULUT YHTEENSÄ			39750 €/v

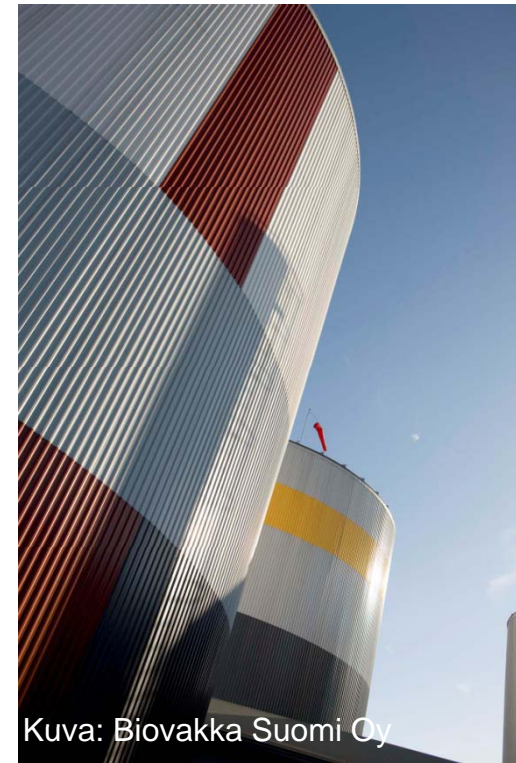

Tuotot lasketaan syötteiden määrän ja laskurin oletusarvojen perusteella tai annetaan omat arvot

Energia		määrä	hinta	vuosituotto
	Korvaushyöty sähkön omasta käytöstä	50000 kWh/v	0,1 €/kWh	5000 €/v
	Korvaushyöty lämmön omasta käytöstä	100000 kWh/v	0,03 €/kWh	3000 €/v
	Sähköenergian myynti	220396 kWh/v	0,05 €/kWh	11019,8 €/v
	Sähköenergian myynti sähkön syöttötariffijärjestelmässä	0 kWh/v	0,085 €/kWh	0 €/v
	Lämpöenergian myynti	263636 kWh/v	0,03 €/kWh	7909,083 €/v
	Liikennepolttoaineen myynti			
Porttimaksut				
	Vihanneskuorimon kuorijäte	500 t/v	40 €/t	20000 €/v
Lopputuotteen myynti				
	Myyty määrä	473,00 t/v	5 €/t	2366,667 €/v
TUOTOT YHTEENSÄ				49295,55 €/v

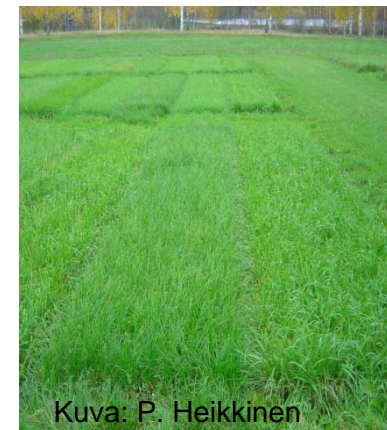
Laskuri laskee taloudellisia tunnuslukuja

- Diskonttaus
- Annuiteetti
- Sisäinen korkokanta
- Takaisinmaksuaika

- Herkkyystarkasteluja

- Raportteja

Suomen tukipolitiikka

- Tällä hetkellä tukipolitiikka näkee biokaasuteknologian lähinnä energiantuotantona
  - Sähkön tuotantotuki – syöttötariffin muotoinen takuuhinta
    - Takuuhinta 83,50 €/MWh + lämpöpreemio 50 €/MWh, kun hyötysuhde on vähintään 50 % (yli 1 kVA laitoksissa 75 %)
    - Laitoksen oltava uusi, ei saa sisältää käytettyjä osia ja sähköteho oltava vähintään 100 kVA
  - Investointituet
    - Harkinnanvaraisia
- Lannoitevalmisteiden tuotantoa/ravinteiden kierrätystä biokaasulaitoksissa ei tueta tällä hetkellä

Kuva: P. Heikkinen

Tulevaisuus?

- T&K
  - Uusia raaka-aineita?
  - Edistyneempiä prosessointiteknologioita?
  - Pidemmälle jalostettuja lopputuotteita?
- Biojalostamoita?
- ”Ilmasto- ja ympäristösyistä myös biokaasun edistämistoimia on perusteltua jatkaa ja kehittää” (Kansallinen energia- ja ilmastostrategia, Strategian päivitys 2013, Taustaraportin luonnos)
- Öljy- ja fosforivarat hupenee → energian ja lannoitteiden hinta nousee
- Maatalouden ympäristötuki vihertyy → kierrätysravinteiden käytölle tukea?

Kuva: Valtra

Kiitos mielenkiinnosta!

sanna.marttinen@mtt.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin